

Sygn. akt III A Ua 1679/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 13 października 2011 r. sygn. akt VIII U 1242/10

zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że prawo do emerytury przyznaje wnioskodawcy L. K. od dnia 16 czerwca 2010 r., a dalej idące odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Decyzjami z 25 czerwca 2010 r. i 4 sierpnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił L. K. prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia przez niego 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Wskutek zaskarżenia decyzji sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy we Wrocławiu, który wyrokiem z 13 października 2011 r. zmienił decyzje i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury począwszy od 9 czerwca 2010 r., uznając za pracę w warunkach szczególnych pracę wykonywaną we wskazanych w wyroku okresach, natomiast dalej idące odwołanie Sąd I instancji oddalił.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Wnioskodawca, urodzony (...), w dniach 21 maja i 2 lipca 2010 r. złożył wnioski o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca udokumentował staż pracy wynoszący na dzień 1 stycznia 1999 r. - 30 lat 4 miesiące i 8 dni. ZUS nie uznał żadnych okresów pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Wnioskodawca rozwiązał umowę o pracę 14 października 1997 r.

Wnioskodawca w okresie od 6 sierpnia 1968 r. do 14 października 1997 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowo-Handlowym (...) sp. z o.o. we W., w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład pracy wydał mu w dniu 20 października 1997 r. świadectwo pracy z adnotacją, że w okresie od 6 sierpnia 1968 r. do 31 lipca 1994 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem V, poz. 4 pkt 5 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 M.B. i P.M.B z 1 sierpnia 1983 r.

W okresie od 1968 r. do 1985 r. pracował jako zbrojarz-spawacz, a do 1994 r. jako majster transportu, majster warsztatów i węzła betoniarskiego.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bhp, badania wypadków, oceny ryzyka zawodowego, przestrzegania przez pracodawców prawa pracy w celu ustalenia, w jakich okresach wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Biegły opracował opinię na podstawie akt osobowych wnioskodawcy. Na podstawie opinii biegłego Sąd ustalił, że wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy prace w szczególnych warunkach w okresach i na stanowiskach jak poniżej:

- od 26 lutego 1970 r. do 19 kwietnia 1971 r. - betoniarza;
- od 2 maja 1973 r. do 30 kwietnia 1979 r. - strunobetoniarza;
- od 1 maja 1979 r. do 31 grudnia 1979 r. - zbrojarza i spawacza;
- od 1 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1980 r. - zbrojarza;
- od 1 czerwca 1984 r. do 31 października 1984 r. - strunobetoniarza;
- od 1 listopada 1984 r. do 31 lipca 1985 r. - zbrojarza-spawacza;
- od 1 sierpnia 1985 r. do 14 października 1986 r. - majstra transportu - praca polegająca na nadzorowaniu transportu wewnątrzzakładowego, tj. wywozu elementów z hal produkcyjnych i stanowisk poligonowych, magazynowaniu elementów żelbetowych, załadunku samochodów ciężarowych i wagonów kolejowych przy hałasie do 120 dB i ogromnym zapyleniu na otwartym terenie niezależnym od warunków atmosferycznych oraz dodatkowo, jak wynika z zakresu czynności, polegająca m.in. na organizowaniu i koordynowaniu pracy podległych mu brygad produkcyjnych, dopilnowaniu prawidłowej obsługi eksploatacji i należytej konserwacji wszystkich urządzeń produkcyjnych i narzędzi pracy, kontrolowaniu wszystkich miejsc pracy i udzielaniu instruktażu pracownikom o sposobie wykonywania zadań, dbałości o wysoką jakość produkcji przez ścisłe stosowanie instrukcji technologicznych - co pozwala przyjąć, że wnioskodawca wykonywał pracę dozoru inżyniersko-technicznego na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace przy produkcji elementów budowlanych wymienionych w wykazie A, dziale V, poz. 21 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.;
- od 15 października 1986 r. do 30 listopada 1988 r. - na stanowisku majstra w warsztacie;
- od 1 grudnia 1988 r. do 30 kwietnia 1990 r. - na stanowisku starszego majstra w warsztacie;
- od 1 grudnia 1994 r. do 31 sierpnia 1996 r. - na stanowisku majstra warsztatu;
- od 1 września 1996 r. do 31 stycznia 1997 r. - na stanowisku majstra warsztatu i węzła betoniarskiego - praca polegająca na nadzorowaniu pracy warsztatu mechanicznego, który obsługiwał dwie hale produkcyjne i

stanowiska poligonowe oraz węzeł betoniarski o pow. 4,5 ha, pilnowaniu ekip dokonujących remontów i napraw na tym terenie, nadzorowaniu kotłowni i warsztatu samochodowego, ponoszeniu odpowiedzialności za węzeł betoniarski pod kątem jego sprawności technicznej; codzienne przebywanie na różnych stanowiskach w pyłe i hałasie do 120 dB w styczności z uczulającymi środkami do produkcji betonów oraz, jak wynika z zakresu czynności, polegająca, m.in., na: nadzorowaniu i dopilnowaniu prawidłowej obsługi, eksploatacji i należytej konserwacji urządzeń produkcyjnych, pomocniczych oraz prawidłowego używania narzędzi i przyrządów pracy przez podległych mu pracowników, bieżącym kontrolowaniu wykonywaniu przez podległych pracowników w zakresie napraw i konserwacji maszyn i urządzeń produkcyjnych zgodnie z obowiązującymi instrukcjami w tym zakresie, dopilnowaniu regularnego i odpowiedniego zaopatrzenia stanowisk pracy w niezbędne materiały, narzędzia i części zamienne, udzielanie instruktażu podległym pracownikom o sposobie wykonywania przydzielonych im zadań, bieżącym dokonywaniu przeglądu maszyn i urządzeń, dopilnowaniu stosowania przez podległych pracowników bezpiecznych metod pracy, organizowaniu stanowisk pracy zgodnie z przepisami i zasadami bhp, organizowaniu, przygotowaniu i prowadzeniu prac w sposób zabezpieczający przed wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi, kontrolowaniu wykonania prac konserwacyjnych i remontowych urządzeń i instalacji elektryczno-energetycznych zgodnie z obowiązującymi instrukcjami i przepisami - co daje podstawę do stwierdzenia, że wnioskodawca na tym stanowisku był osobą wykonującą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności w warunkach szczególnych, polegające na wykonywaniu dozoru inżynieryjno-technicznego nad bieżącą konserwacją urządzeń będących w ruchu na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace związane z produkcją elementów budowlanych wymienionych w wykazie A, dziale V, poz. 21 - produkcja elementów budowlanych z pyłów dymnicowych, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Fakt ten znajduje potwierdzenie w zeznaniach słuchanych w sprawie świadków.

Sprawowanie przez wnioskodawcę dozoru inżynieryjno-technicznego nad wymienionymi pracami, wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu i ponoszenie odpowiedzialności za wykonanie tej pracy, w której każdy błąd techniczny mógł narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby jest uznawane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, które są wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 - dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów;

- od 1 maja 1990 r. do 30 listopada 1994 r. - ślusarz - brygadzysta warsztatu - praca polegająca na: naprawach i remontach betoniarek (...), zasypników, silosów, przenośników taśmowych, form, rurociągów parowych do naparzenia elementów betonowych oraz, jak wynika z aneksu do zakresu czynności brygadzysty, polegająca, m.in., na: organizowaniu, przygotowaniu i prowadzeniu prac w sposób zabezpieczający przed wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi, schorzeniami związanymi z warunkami środowiska pracy, zapewnieniu przestrzegania przez pracowników przepisów i zasad bhp - co daje podstawę do stwierdzenia, że wnioskodawca na tym stanowisku był osobą wykonującą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności w warunkach szczególnych, polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane były prace związane z produkcją elementów budowlanych. Prace te zaliczane są do prac w warunkach szczególnych w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 - bieżąca konserwacja agregatów, urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W tym stanie Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest częściowo zasadne i co do roszczenia o przyznanie emerytury, podlega uwzględnieniu. Kwestią sporną w sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach w okresie od 6 sierpnia 1968 r. do 31 lipca 1994 r. Sąd w oparciu o art. 184. ust. 1, art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227), a także przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.), uznał za udowodniony przez wnioskodawcę piętnastoletni staż w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu zeznania powołanych świadków, wnioskodawcy i opinia biegłego w kontekście zebranej w sprawie dokumentacji, w tym świadectwa pracy wnioskodawcy z dnia 20 października 1997 r. z Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowego (...) sp. z o.o. we W., potwierdzającego wykonywanie prac w warunkach szczególnych, są wystarczającym dowodem na potwierdzenie, że praca wnioskodawcy w okresach:

- od 26 lutego 1970 r. do 19 kwietnia 1971 r.;
- od 2 maja 1973 r. do 30 kwietnia 1979 r.;
- od 1 maja 1979 r. do 31 grudnia 1979 r.;
- od 1 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1980 r.;
- od 1 czerwca 1984 r. do 31 października 1984 r.;
- od 1 listopada 1984 r. do 31 lipca 1985 r.;
- od 1 sierpnia 1985 r. do 14 października 1986 r.;
- od 15 października 1986 r. do 30 listopada 1988 r.;
- od 1 maja 1990 r. do 30 listopada 1994 r.

była pracą w szczególnych warunkach wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd uznał wobec tego, że wnioskodawca udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach, spełniając, zatem wszystkie warunki do przyznania świadczenia emerytalnego określone w art. 184 cytowanej ustawy.

Nie przeczy przyjęciu powyższego stanowiska, w ocenie Sądu fakt, że w świadectwie pracy pracodawca nieprecyzyjnie podał stanowiska pracy wnioskodawcy, jako wykonywanej w szczególnych warunkach, gdyż na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd stwierdził wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie, natomiast niedopatrzenie zakładu pracy poprzez nie wpisanie powyższej informacji w świadectwie pracy, nie może powodować ujemnych skutków dla wnioskodawcy.

Sąd nie zaliczył do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu służby wojskowej od 20 kwietnia 1971 r. do 1 maja 1973 r. Świadczenie przysługuje wnioskodawcy od 9 czerwca 2010 r., tj. od daty ukończenia przez niego 60 lat, gdyż dopiero z tą datą zaistniało prawo do świadczenia. Dlatego też Sąd, w punkcie II wyroku oddalił dalej idące odwołanie.

Z wyrokiem nie zgodził się organ rentowy, wywodząc apelację. Zakład zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części dotyczącej daty początkowej nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez pominięcie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przyznanie wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury od 9 czerwca 2010 r., pomimo że wnioskodawca rozwiązał umowę o pracę 15 czerwca 2010 r. Organ rentowy wniósł o częściową zmianę zaskarżonego wyroku przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od 16 czerwca 2010 r. i o oddalenie dalej idącego odwołania.

W uzasadnieniu zarzutów ZUS wskazał, że we wniosku z 21 maja 2010 r. wnioskodawca zawarł oświadczenie, że pozostaje nadal w stosunku pracy w PPHU(...)sp. jawna i że rozwiązanie stosunku pracy nastąpi 15 czerwca 2010 r. Po rozwiązaniu umowy o pracę do akt emerytalnych wnioskodawcy dołączone zostało świadectwo pracy z 15 czerwca 2010 r., z którego wynika, że L. K. był zatrudniony w PPH-U (...) w okresie od 15 października 1997 r. do 15 czerwca 2010 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku majstra oraz, że stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę przez pracownika bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Sąd Apelacyjny ustalił, że wnioskodawca stosunek pracy rozwiązał 15 czerwca 2010 r.

(dowód: świadectwo pracy z 15 czerwca 2010 r. wystawione przez pracodawcę PPHU(...)sp. jawna we W., k – 21 akt emerytalnych)

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja organu rentowego, zaskarżająca wyrok Sądu Okręgowego w części daty początkowej przyznania świadczenia zasługuje na uwzględnienie. Natomiast w zakresie wykazania przesłanki 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe oraz właściwie, w sposób wszechstronny, ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, nie naruszając granic swobodnej oceny dowodów – art. 233 § 1 kpc. Zakład nie kwestionował prawidłowego ustalenia przez Sąd Okręgowy wnioskodawcy prawa do emerytury, wskazując jedynie na błędną datę początkową, od której świadczenie zostało przyznane.

Przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 jednolity tekst) pozwala mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nabyć, po osiągnięciu wieku przewidzianego, m. in. w art. 32, prawo do emerytury, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym 65 lat oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 omawianego art. 184 ustawy).

W związku z tym, że ubezpieczony stosunek pracy rozwiązał 15 czerwca 2010 r., prawo do świadczenia, po spełnieniu wszystkich przesłanek, winno być przyznane od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 1 w/w ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wyrok Sądu Okręgowego został zmieniony w oparciu o art. 386 § 1 kpc, a dalej idące odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.